

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.4.2018
SWD(2018) 91 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΕΚΘΕΣΗ**

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην
αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων**

{COM(2018) 173 final} - {SWD(2018) 92 final} - {SWD(2018) 93 final}

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Διαδικασία διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς	2
2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς	2
2.1. Αρχική εκτίμηση επιπτώσεων	2
2.2. Ανοικτή δημόσια διαβούλευση	3
2.3. Στοχευμένο ερωτηματολόγιο για τις επιχειρήσεις	7
2.4. Στοχευμένο ερωτηματολόγιο για τις οργανώσεις καταναλωτών.....	7
2.5. Ερωτηματολόγιο για τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών	8
2.6. Επιστημονική διημερίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων	8
2.7. Συνεδριάσεις ad hoc με τους ενδιαφερόμενους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων.....	8
2.8. Ομάδες διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών	9

1. Διαδικασία διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς

Η διαδικασία διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς καθορίστηκε στο πλαίσιο στρατηγικής διαβούλευσης¹ και διεξήχθη μεταξύ 17ης Ιουλίου και 6ης Δεκεμβρίου 2017.

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς κλήθηκαν να υποβάλουν παρατηρήσεις και αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον ορισμό του προβλήματος, τους στόχους της πολιτικής, την ανάγκη ανάληψης δράσης από την ΕΕ, τις επιλογές πολιτικής, τις πιθανές επιπτώσεις των επιλογών πολιτικής, καθώς και σχετικά με θέματα εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της επιβολής των κανόνων. Η διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των κατευθυντηρίων γραμμών για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

2. Σύνοψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς

2.1. Αρχική εκτίμηση επιπτώσεων

Η αρχική εκτίμηση επιπτώσεων προκάλεσε έντονο ενδιαφέρον, αφού ελήφθησαν 66 εισηγήσεις από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς². Εξ αυτών, 33 % ήταν γεωργοί ή γεωργικές οργανώσεις, 17 % αρχές κρατών μελών, 15 % μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), 11 % μεταποιητικές επιχειρήσεις και οργανώσεις τους, 8 % επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και οργανώσεις τους, και 17 % άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς (πανεπιστήμια, συνδικαλιστικές οργανώσεις, έμποροι και ανώνυμοι). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδικασία διατύπωσης παρατηρήσεων στην αρχική εκτίμηση επιπτώσεων δεν είναι διαρθρωμένη με τη μορφή ερωτηματολογίου. Το κείμενο των εισηγήσεων εξετάστηκε με συστηματικό τρόπο, εκ των υστέρων, προκειμένου να συλλεχθούν χρήσιμες πληροφορίες.

Το 91 % όσων απάντησαν συμφωνούν ότι υφίστανται αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων (5 % δεν απάντησαν, ενώ 5 % δεν διατύπωσαν σαφή θέση). Το 76 % όσων απάντησαν αναφέρουν ότι οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αποτελούν σοβαρό πρόβλημα, και το 14 % ότι δεν πρόκειται για σοβαρό πρόβλημα³. Το 5 % όσων απάντησαν αναφέρουν ότι υφίστανται αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, αλλά ότι αυτές έχουν μια συνολικά θετική επίδραση στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων από την άποψη της απόδοσης.

Το 71 % όσων απάντησαν πιστεύουν ότι είναι αναγκαία η ανάληψη δράσης από την ΕΕ (64 % των «λοιπών» και 90 % των ΜΚΟ· 82 % των γεωργών, 73 % των κρατών μελών, 71 % των μεταποιητών), εκτός από τους εμπόρους λιανικής πώλησης (100 % των πωλητών λιανικής πιστεύει ότι δεν θα πρέπει να αναληφθεί δράση από την ΕΕ).

Μόνο το 5 % όσων απάντησαν διατύπωσαν παρατηρήσεις σχετικά με την προσθήκη ή τον αποκλεισμό των προϊόντων διατροφής στο πεδίο εφαρμογής της πρωτοβουλίας, και αυτοί τάσσονται, σε γενικές γραμμές, υπέρ της προσθήκης. Το 41 % υπέβαλαν παρατηρήσεις σχετικά με τον βαθμό στον οποίο θα πρέπει να περιληφθούν οι επιχειρήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, με ποσοστό 82 % να τάσσεται υπέρ της κάλυψης του συνόλου της αλυσίδας εφοδιασμού (με εξαίρεση τον μεταποιητικό τομέα, όπου μόνο το 57 % όσων απάντησαν τάσσεται υπέρ της κάλυψης του συνόλου της αλυσίδας εφοδιασμού).

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Στρατηγική διαβούλευσης](#) – Πρωτοβουλία για την βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, 2017

² Οι ατομικές εισηγήσεις είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της [αρχικής εκτίμησης επιπτώσεων](#).

³ Στο υπόλοιπο τμήμα της υποενότητας της αρχικής εκτίμησης επιπτώσεων, δεν αναφέρονται τα ποσοστά εκείνων που δεν εξέφρασαν άποψη ή δεν είχαν σαφή άποψη.

Το 20 % όσων απάντησαν ανέφεραν τον παράγοντα του φόβου, εκτιμώντας εν γένει ότι πρόκειται για υπαρκτό πρόβλημα και μάλιστα σημαντικό. Το 62 % πιστεύει ότι θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα υποβολής ανώνυμων καταγγελιών, ενώ το 38 % πιστεύει το αντίθετο). Το 92 % πιστεύει ότι θα πρέπει να προβλέπονται κυρώσεις κατά εκείνων που ασκούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, ενώ το 8 % πιστεύει το αντίθετο). Το 17 % όσων απάντησαν έκαναν νύξη για συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών, και οι περισσότεροι απ' αυτούς τάσσονται υπέρ της συνεργασίας αυτής.

2.2. Ανοικτή δημόσια διαβούλευση⁴

Επισκόπηση των συμμετεχόντων

Τα αποτελέσματα της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης συμφωνούν με εκείνα της αρχικής εκτίμησης επιπτώσεων. Η ανοικτή δημόσια διαβούλευση διήρκεσε τρεις μήνες, από τις 25 Αυγούστου έως τις 17 Νοεμβρίου. Υποβλήθηκαν συνολικά 1 432 απαντήσεις (56 % από ιδιώτες - 803 απαντήσεις - και 44 % από οργανισμούς - 628 απαντήσεις). Το 71% των ιδιωτών δήλωσαν ότι ασχολούνται με τη γεωργία (570 απαντήσεις), και το 29% ότι δεν έχουν σχέση με τη γεωργία (233 απαντήσεις). Οι εισηγήσεις οργανισμών προέρχονται κυρίως από ιδιωτικές επιχειρήσεις (38 % των απαντήσεων από οργανισμούς), επιχειρηματικές και επαγγελματικές ενώσεις (31 %) και ΜΚΟ (20 %). Όσον αφορά τον τομέα δραστηριότητας, οι απαντήσεις από οργανώσεις προέρχονται από παραγωγούς γεωργικών προϊόντων (53 % των απαντήσεων), τον τομέα των γεωργικών ειδών διατροφής (22 %), τον τομέα του εμπορίου (7 %), οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (7%), τον τομέα του λιανικού εμπορίου (4 %), ερευνητικούς οργανισμούς (1%), και «λοιπούς τομείς» (6 %).

Η ομάδα «ιδιωτικές επιχειρήσεις» μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω ανά μέγεθος επιχείρησης, (αριθμό εργαζομένων). Οι απαντήσεις των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αντιστοιχούσαν στο 81% των απαντήσεων από ιδιωτικές επιχειρήσεις. Οι εισηγήσεις των μεγάλων επιχειρήσεων (με περισσότερους από 250 εργαζόμενους) αντιστοιχούσαν στο 19 % του συνόλου των εισηγήσεων από ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Όσον αφορά το κράτος μέλος προέλευσης, το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής προερχόταν από τη Γερμανία (29 % του συνόλου), την Αυστρία (14 %), τη Γαλλία και την Ισπανία (7 %). Το χαμηλότερο ποσοστό είχε η Κροατία, το Λουξεμβούργο και η Κύπρος (1 εισηγήση από κάθε χώρα).

Οι απόψεις των συμμετεχόντων

α) Ορισμός του προβλήματος⁵

Το 90 % εκείνων που απάντησαν συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν ότι υπάρχουν στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων πρακτικές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Τα αποτελέσματα αυτά είναι, σε μεγάλο βαθμό, παρόμοια για όλες τις ομάδες ενδιαφερομένων, με εξαίρεση τον τομέα του λιανικού εμπορίου (το 12 % συμφωνεί ή μάλλον συμφωνεί για την ύπαρξη

⁴

Όταν το άθροισμα των ποσοστών δεν είναι 100 %, τούτο οφείλεται στην παράλειψη εκείνων που δεν εξέφρασαν άποψη. Υπήρχε κάποια αλληλεξάρτηση μεταξύ ορισμένων ερωτήσεων (μόνο κάποιοι από τους όσους απάντησαν είδαν ορισμένες ερωτήσεις, διότι αυτές εμφανίζονταν ανάλογα με την απάντηση που είχε δοθεί σε προηγούμενη ερώτηση). Αυτό ισχύει ειδικότερα για τον τομέα του λιανικού εμπορίου, και έτσι εξηγείται το ότι, για πολλές ερωτήσεις, το ποσοστό απαντήσεων είναι στον τομέα αυτόν πολύ χαμηλό (3 ή 4 απαντήσεις από 25 οργανώσεις εμπόρων λιανικής). Οι απαντήσεις δεν ήταν υποχρεωτικές, και κάποιοι από τους συμμετέχοντες επέλεξαν να μην απαντήσουν σε ορισμένες απ' αυτές.

⁵

Ποσοστά με βάση τον αριθμό εκείνων που απάντησαν σε κάθε ερώτηση.

αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, ενώ το 88 % διαφωνεί ή μάλλον διαφωνεί – οι περισσότεροι απ’ αυτούς μάλλον διαφωνούν, σε ποσοστό 72 %).

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν αν μία σειρά συγκεκριμένων πρακτικών θα μπορούσαν να θεωρηθούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Οι απαντώντες δήλωσαν ότι συμφωνούν ή ότι μάλλον συμφωνούν πως πρόκειται για αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σε ποσοστό που κυμάνθηκε από 80 % (προθεσμίες πληρωμής, για γεωργικά προϊόντα διατροφής, εν γένει μεγαλύτερες των 30 ημερών) έως 93 % (μονομερείς και αναδρομικές τροποποιήσεις συμβάσεων). Στην ερώτηση σχετικά με τη συχνότητα των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, το 87 % δήλωσε ότι είναι συχνές ή πολύ συχνές. Όλοι όσοι απάντησαν συμφωνούν ότι οι πρακτικές αυτές είναι συχνές ή πολύ συχνές, με εξαίρεση εκείνους του τομέα του λιανικού εμπορίου, οι οποίοι ανέφεραν ότι οι εν λόγω πρακτικές είναι ανύπαρκτες ή σπάνιες (84). Το 88 % των ιδιωτών ανέφεραν ότι οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές είναι συχνές ή πολύ συχνές.

Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν 3 αθέμιτες - κατά τη γνώμη τους - εμπορικές πρακτικές με τις σοβαρότερες επιπτώσεις. Από τις 8 πρακτικές που αναφέρθηκαν ως οι πλέον σοβαρές, έξι περιλαμβάνονται στις αρχές ορθών πρακτικών της πρωτοβουλίας για την αλυσίδα εφοδιασμού και επτά ως αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην έκθεση της ειδικής ομάδας για τις γεωργικές αγορές (οι «προθεσμίες πληρωμής μεγαλύτερες των 30 ημερών» εμφανίζονται δύο φορές, όσον αφορά τα αλλοιωσίμα προϊόντα και τα γεωργικά είδη διατροφής εν γένει).

	Συχνότητα	Αρχές ορθών πρακτικών της πρωτοβουλίας για την αλυσίδα εφοδιασμού	Ειδική ομάδα για τις γεωργικές αγορές- καταγεγραμμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές
Μονομερείς και αναδρομικές τροποποιήσεις συμβάσεων (όσον αφορά τον όγκο, τα ποιοτικά πρότυπα, τις τιμές)	771	*	*
Ακυρώσεις της τελευταίας στιγμής που αφορούν ευπαθή προϊόντα	316	*	*
Προθεσμίες πληρωμής για ευπαθή προϊόντα μεγαλύτερες των 30 ημερών	275		*
Προθεσμίες πληρωμής για γεωργικά προϊόντα διατροφής εν γένει μεγαλύτερες των 30 ημερών	273		*
Επιβολή συνεισφοράς σε δαπάνες διαφήμισης ή μάρκετινγκ	248	*	*
Μονομερής λύση εμπορικής σχέσης χωρίς να υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι	227	*	
Απαιτήσεις εκ των προτέρων πληρωμής για την εξασφάλιση ή διατήρηση συμβάσεων (πρακτική γνωστή ως «hello money»)	185	*	*
Επιβολή αξίωσης πληρωμής για χαλασμένα ή απούλητα προϊόντα	182	*	*

Επιβολή ιδιωτικών προτύπων σχετικά με την ασφάλεια τροφίμων, την υγιεινή, την επισήμανση των τροφίμων και/ή των προτύπων εμπορικής προώθησης, συμπεριλαμβανομένων αυστηρών διαδικασιών επαλήθευσης	179		
Επιβολή αρχικού τέλους πρόσβασης για την πώληση ενός προϊόντος («τέλη εγγραφής σε κατάλογο πωλητών»)	152	*	
Προγραμματισμός υπερπαραγωγής που οδηγεί σε σπατάλη τροφίμων	146		
Απόκρυψη από το ένα μέρος βασικών πληροφοριών που αφορούν αμφότερα τα μέρη	114	*	
Αποκάλυψη σε τρίτους εμπιστευτικών πληροφοριών που ελήφθησαν από εταίρο	98	*	
Απαίτηση επιπλέον πληρωμής ώστε ένα προϊόν να εμφανίζεται σε περίοπτη θέση στα ράφια («τιμολόγηση τοποθέτησης στα ράφια»)	90		
Επιβολή σε ένα συμβαλλόμενο μέρος της αγοράς άσχετου προϊόντος («δέσμευση»)	78		
Ασυνεπής εφαρμογή των προτύπων εμπορικής προώθησης που οδηγεί σε σπατάλη τροφίμων	60		
Επιβολή στους προμηθευτές δαπανών που συνδέονται με τη φύρα ή την κλοπή προϊόντων	40	*	
Επιβολή ελάχιστης εναπομένουσας διάρκειας ζωής των προϊόντων όσον καιρό θα βρίσκονται στο ράφι, κατά την αγορά	11		
Άλλες	83		

Το ερωτηματολόγιο ζητούσε να προσδιοριστούν οι παράγοντες της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων για τους οποίους οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ενδέχεται να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις. Το 94 % όσων απάντησαν δήλωσαν ότι συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν πως οι εν λόγω πρακτικές έχουν αρκετά αρνητικές επιπτώσεις για τους γεωργούς. Το 83 % για τους μεταποιητές, το 66 % για τις ΜΜΕ, το 60 % για τους καταναλωτές, το 55 % για τις επιχειρήσεις τρίτων χωρών που παράγουν προϊόντα για την αγορά της ΕΕ, το 39 % για τις εμπορικές επιχειρήσεις, και το 35 % για τις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου. Ζητήθηκε επίσης από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν αν συμφωνούν ότι οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μπορεί να έχουν αρνητικές έμμεσες επιπτώσεις στις εν λόγω ομάδες, με ανάλογα αποτελέσματα.

β) Ανάγκη ανάληψης δράσης

Στο ερώτημα αν θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, το 95 % των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι συμφωνούν ή ότι μάλλον συμφωνούν. Όσοι θεωρούσαν ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα κλήθηκαν στη συνέχεια να διευκρινίσουν από ποιον θα πρέπει να ληφθούν τα εν λόγω μέτρα.

- το 87 % πιστεύει ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (σε συνδυασμό με τα κράτη μέλη, 58 %· ή μόνον από την ΕΕ, 29 %).

- το 8 % ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναλάβουν δράση μόνον τους· και

- το 4 % ότι θα πρέπει να αναληφθεί δράση μέσω εθελοντικών πρωτοβουλιών (54 % είναι οργανώσεις εμπόρων λιανικής).

Από το 87 % όσων απάντησαν και πιστεύουν ότι η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει δράση, το 51 % πιστεύουν ότι η νομοθετική δράση αποτελεί το κατάλληλο μέσο, το 46 % ένα μείγμα νομοθετικής και μη νομοθετικής δράσης, και το 2 % προτιμούν τη μη νομοθετική δράση. Το 97 % από αυτούς τους απαντώντες πιστεύουν ότι η θέσπιση μέτρων από την ΕΕ θα έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη επιβολή των κανόνων. Το 95 % πιστεύει ότι με την ανάληψη δράσης από την ΕΕ θα εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις, το 94 % ότι θα δημιουργηθούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, το 84 % ότι θα υπάρξουν οφέλη για τις διασυνοριακές συναλλαγές στην ΕΕ, το 84 % ότι θα μειωθεί η σπατάλη τροφίμων, το 80 % ότι θα επιτευχθεί υψηλότερος βαθμός καινοτομίας, και το 75 % ότι θα διευρυνθούν οι επιλογές που προσφέρονται στους καταναλωτές. Το 67 % όσων απάντησαν προτιμούν έναν εναρμονισμένο ορισμό και έναν κατάλογο με συγκεκριμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, το 21 % έναν κατάλογο με συγκεκριμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, το 11 % γενικές αρχές, και το 1 % τίποτε απ' αυτά.

Τέλος, οι απαντώντες κλήθηκαν να εκθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το κατά πόσον η εθελοντική πρωτοβουλία για την αλυσίδα εφοδιασμού αρκεί για την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Το 75 % διαφωνεί ή μάλλον διαφωνεί και το 22 % συμφωνεί ή μάλλον συμφωνεί. Όλοι οι τύποι οργανώσεων κατά βάση διαφωνούν ή μάλλον διαφωνούν, με εξαίρεση εκείνες του λιανικού εμπορίου (εκ των οποίων το 88 % συμφωνεί ή μάλλον συμφωνεί ότι η πρωτοβουλία για την αλυσίδα εφοδιασμού επαρκεί). Τα ποσοστά απάντησης «συμφωνώ ή μάλλον συμφωνώ» ήταν σχετικά υψηλά όσον αφορά τις οργανώσεις του τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής και του εμπορίου, ακόμη κι αν αυτή δεν ήταν, στο σύνολο, η προτιμώμενη επιλογή (43 % και 40 %, αντίστοιχα). Το 81 % εκείνων που δραστηριοποιούνται στον γεωργικό τομέα και το 69 % των υπολοίπων δήλωσαν ότι διαφωνούν ή μάλλον διαφωνούν.

γ) Επιβολή των κανόνων

Το 92 % των συμμετεχόντων συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν ότι θα πρέπει να προβλεφθούν ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά την επιβολή των κανόνων για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην ΕΕ. Τα ποσοστά στήριξης των ελάχιστων απαιτήσεων επιβολής της νομοθεσίας κυμαίνονται από 20 %, στην περίπτωση των οργανώσεων στον τομέα του λιανικού εμπορίου, έως 100 % για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (96 % των γεωργικών οργανώσεων, 87 % των οργανώσεων του τομέα των γεωργικών προϊόντων διατροφής συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν).

Στη συνέχεια, οι απαντώντες κλήθηκαν να αναφέρουν ποια στοιχεία αποτελούν, κατά τη γνώμη τους, βασική συνιστώσα της αποτελεσματικής δημόσιας επιβολής των κανόνων σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Το 94 % ανέφερε τη διαφάνεια όσον αφορά τις έρευνες και τα αποτελέσματα, το 93 % τη δυνατότητα επιβολής προστίμων σε περίπτωση παραβάσεων των κανόνων, το 92 % τη δυνατότητα υποβολής συλλογικών καταγγελιών, το 89 % την ικανότητα λήψης και εξέτασης εμπιστευτικών καταγγελιών, το 89 % τον ορισμό αρμόδιας αρχής, το 73 % την ικανότητα διεξαγωγής ερευνών ιδίας πρωτοβουλίας, και το 36 % άλλες πτυχές. Οι διάφορων τύπων οργανώσεις και ιδιώτες που απάντησαν δήλωσαν, κατά κύριο λόγο, ότι συμφωνούν ή μάλλον συμφωνούν με τα εν λόγω στοιχεία, με εξαίρεση τον τομέα του λιανικού εμπορίου (όπου ποσοστό που κυμαίνεται μεταξύ 72 % και 80 % διαφωνεί ή μάλλον διαφωνεί με καθένα από τα στοιχεία).

2.3. Στοχευμένο ερωτηματολόγιο για τις επιχειρήσεις

Το ερωτηματολόγιο για τις επιχειρήσεις παρέμεινε ανοικτό από τις 6 Νοεμβρίου έως τις 10 Δεκεμβρίου και ελήφθησαν συνολικά 122 απαντήσεις. Το 35 % όσων απάντησαν δραστηριοποιούνται στον γεωργικό τομέα, το 48 % στον τομέα της μεταποίησης, το 10 % στον τομέα του λιανικού εμπορίου, το 4 % στο χονδρικό εμπόριο (οι υπόλοιπες απαντήσεις δεν ταξινομούνται). Όσον αφορά το μέγεθος, το 70 % όσων απάντησαν ήταν ΜΜΕ. Το 7 % εκείνων που απάντησαν ταξινόμησαν τους εαυτούς τους ως αγοραστές, το 49 % ως προμηθευτές, το 40 % ως προμηθευτές και επίσης αγοραστές. Μεγάλο μέρος των απαντήσεων προέρχεται από το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο (18 κράτη μέλη έχουν 3 ή λιγότερες απαντήσεις).

Το 54 % των επιχειρήσεων που λειτουργούν ως αγοραστές και το 89 % των προμηθευτών δηλώνουν την ύπαρξη καθυστερημένων πληρωμών στις επιχειρηματικές συναλλαγές. Ποσοστό 14 % έως 30 % εκείνων που λειτουργούν ως αγοραστές δηλώνουν ότι έχουν επιβάλει άλλες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές σε μια επιχειρηματική συναλλαγή. Για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν ως προμηθευτές, 44 % έως 82 % αναφέρουν ότι έχουν υποστεί αθέμιτη εμπορική πρακτική, όπως ορίζεται ανωτέρω.

Το 30 % των επιχειρήσεων που λειτουργούν ως προμηθευτές δηλώνουν ότι έχει απορριφθεί αίτημά τους για έγγραφη σύμβαση. Στο ερώτημα αν θεωρούν ότι υπήρξαν θύμα αθέμιτων εμπορικών πρακτικών από αγοραστές εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος, το 24 % εκείνων που απάντησαν δηλώνουν ότι αντιμετωπίζουν το πρόβλημα αυτό «συνχά, ή σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων», το 19 % των προμηθευτών δήλωσαν ότι οι συναλλαγές με ξένους αγοραστές επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητά τους όσον αφορά την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

Το 60 % των προμηθευτών δήλωσαν ότι το κόστος των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών υπερβαίνει το 0,5 % του ετήσιου κύκλου εργασιών των οικονομικών τους δραστηριοτήτων. Ανάλογα με τη βαρύτητα κάθε κατηγορίας απαντήσεων⁶, η σταθμισμένη εμπορική σημασία του κόστους που σχετίζεται με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μπορεί να εκτιμηθεί σε 1,8 % (λαμβάνοντας υπόψη τις 94 απαντήσεις των προμηθευτών) ή σε 1,5 % (αποκλείοντας τις ακραίες απαντήσεις - μηδενικό κόστος, κόστος πάνω από το 5 %) του κύκλου εργασιών τους. Το 44 % των αγοραστών θεωρούν το κόστος συμμόρφωσης «υψηλό ή μέτριο».

2.4. Στοχευμένο ερωτηματολόγιο για τις οργανώσεις καταναλωτών

Στη διαβούλευση με τις οργανώσεις καταναλωτών υποβλήθηκαν τρεις εισηγήσεις. Η διαβούλευση αυτή επικεντρώθηκε στο κατά πόσον και με ποιον τρόπο οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων επηρεάζουν τους καταναλωτές, σύμφωνα με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους.

Όσοι απάντησαν δεν συμφωνούν με την άποψη ότι η θέσπιση νομοθεσίας σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών καταναλωτή, αλλά συμφωνούν ότι θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της εμπιστοσύνης στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και θα είναι προς όφελος των επενδύσεων. Δύο συμφωνούν ότι θα βελτιωθούν οι όροι για τους εργαζομένους στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων (μία οργάνωση δεν εξέφρασε άποψη). Όλοι όσοι απάντησαν συμφωνούν ότι η θέσπιση κανόνων από την ΕΕ σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θα είναι

⁶ Σημεία αναφοράς: «άνω του 5 %» (14 απαντήσεις) = 5 % · «2 έως 5 %» (18 απαντήσεις) = 3,5 % · «0,5 έως 2 %» (22 απαντήσεις) = 1,25 % · «>0,5 %» (24 απαντήσεις) = 0,25 % · «μηδενικό ή αμελητέο» (16 απαντήσεις) = 0 %.

επωφελής για τους καταναλωτές σε μακροπρόθεσμη βάση. Δύο οργανώσεις συμφώνησαν και μία εν μέρει διαφώνησε ότι θα υπάρξουν οφέλη βραχυπρόθεσμα.

Μία οργάνωση συμφώνησε ότι η θέσπιση κανόνων σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στη χώρα τους έχει αυξήσει τις επιλογές των καταναλωτών, έχει αυξήσει την εμπιστοσύνη, έχει βελτιώσει τις συνθήκες επενδύσεων για τις επιχειρήσεις, έχει βελτιώσει τις συνθήκες για τους εργαζομένους στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, ενώ διαφώνησε με την άποψη ότι αύξησε τις τιμές καταναλωτή (οι άλλες δύο δεν εξέφρασαν άποψη). Δύο οργανώσεις διαφώνησαν και μία εν μέρει διαφώνησε με τη δήλωση ότι οι πρωτοβουλίες αυτορρύθμισης είναι επαρκείς. Δύο οργανώσεις διαφώνησαν και μία συμφώνησε ότι οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις για τους καταναλωτές από τη νομοθεσία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές υπερβαίνουν τα δυνητικά οφέλη (σε επίπεδο ΕΕ).

2.5. Ερωτηματολόγιο για τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών

Ζητήθηκε η γνώμη των αρχών των κρατών μελών μέσω μιας σειράς ερωτηματολογίων για διατύπωση παρατηρήσεων σχετικά με: τις πραγματικές και/ή τις εκτιμώμενες διοικητικές δαπάνες που συνεπάγεται η επιβολή νέας νομοθεσίας σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, υπό ορισμένες προϋποθέσεις· την επικαιροποίηση των πληροφοριών που είχαν παρασχεθεί προηγουμένως (2015) όσον αφορά το καθεστώς των κανόνων σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην εθνική τους δικαιοδοσία, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών επιβολής· και τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με εκτιμήσεις επιπτώσεων και άλλες μελέτες τις οποίες είχαν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη σε αυτόν τον τομέα. Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιήθηκαν για να τροφοδοτήσουν μια μελέτη από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, και άμεσα στην παρούσα έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων (βλ. παράρτημα 1). Το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στα κράτη μέλη ήταν επισήμως ανοικτό μεταξύ της 2ας Οκτωβρίου 2017 και της 3ης Νοεμβρίου 2017, αλλά έγιναν δεκτές και εκπρόθεσμες εισηγήσεις για χρήση στη μελέτη που πραγματοποίησαν οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες.

2.6. Επιστημονική διημερίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων

Στις 17-18 Ιουλίου 2017, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες διημερίδα που διοργανώθηκε από κοινού από τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ). Η διημερίδα έφερε σε επαφή διεθνείς εμπειρογνώμονες, με σκοπό να συζητηθεί η επιστημονική βιβλιογραφία σχετικά με τη μεθοδολογία, τις επιπτώσεις και τις ρυθμιστικές πτυχές των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Μια έκθεση, που καταρτίστηκε από διάφορους εμπειρογνώμονες και την οποία επιμελήθηκε το ΚΚΕρ, είναι διαθέσιμη στο κοινό (περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα αποτελέσματα της διημερίδας στο παράρτημα 1)⁷.

2.7. Συνεδριάσεις ad hoc με τους ενδιαφερόμενους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων

Διοργανώθηκαν διάφορες διμερείς συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, κατόπιν αιτήματός τους. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με την Independent Retail Europe, την FoodDrinkEurope, την EuroCommerce, την Ευρωπαϊκή Ένωση Βιομηχανιών Προϊόντων που φέρουν Εμπορικό Σήμα (AIM), το Εμπορικό Επιμελητήριο της Δανίας, τη Γερμανική Ομοσπονδία Λιανικού Εμπορίου, το Κέντρο

⁷ [Έκθεση](#) του Κοινού Κέντρου Ερευνών σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, 2017.

Επαφής για τη Βιομηχανία Μεταποίησης Κρέατος στην ΕΕ (CLITRAVI), την Ευρωπαϊκή Ένωση Κτηνοτροφίας και Εμπορίου Κρέατος (UECBV), την Edeka, την REWE, την Ομοσπονδία Εμπορίου και Διανομής Κρέατος, την Ευρωπαϊκή Γαλακτοκομική Ένωση, τη Διεθνή Ομοσπονδία Γάλακτος, την National Federation of Meat and Food Traders - United Kingdom, την EUROPATAT, και την Euro Fresh Foods. Σκοπός των διμερών συναντήσεων ήταν να δοθούν απαντήσεις στις ερωτήσεις των ενδιαφερόμενων φορέων σχετικά με τη διαδικασία εκτίμησης επιπτώσεων και το περιεχόμενό της, και να έχουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς την ευκαιρία να εκφράσουν τη συμφωνία τους ή την αντίθεσή τους με την πρωτοβουλία και να θέσουν θέματα που αφορούν τον κλάδο τους.

2.8. Ομάδες διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών

Δύο παρουσιάσεις συνοδευόμενες από ανταλλαγή απόψεων διεξήχθησαν με ομάδες διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών για θέματα που άπτονται της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, στις οποίες εκπροσωπούνται διάφορες ομάδες ενδιαφερόμενων φορέων⁸. Οι παρουσιάσεις πραγματοποιήθηκαν στις 6 Νοεμβρίου 2017 (ομάδα διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών για θέματα που αφορούν τις ελιές) και στις 22 Νοεμβρίου 2017 (ομάδα διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών για θέματα που αφορούν τα κηπευτικά/οπωροκηπευτικά προϊόντα).

⁸

Κοινή Γεωργική Πολιτική [Ομάδες διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών](#).